

نقش و اهمیت فعالیت‌های هنری دوران پیش از دبستان

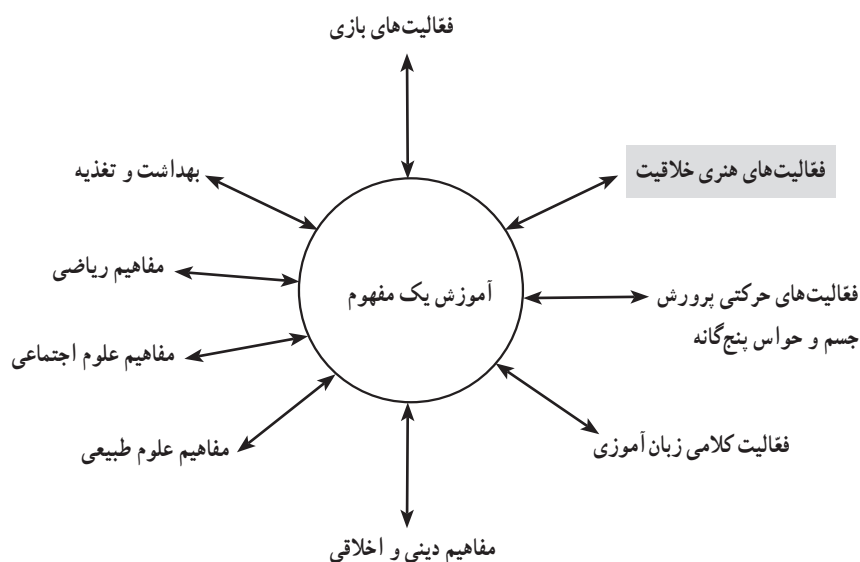
— هنر

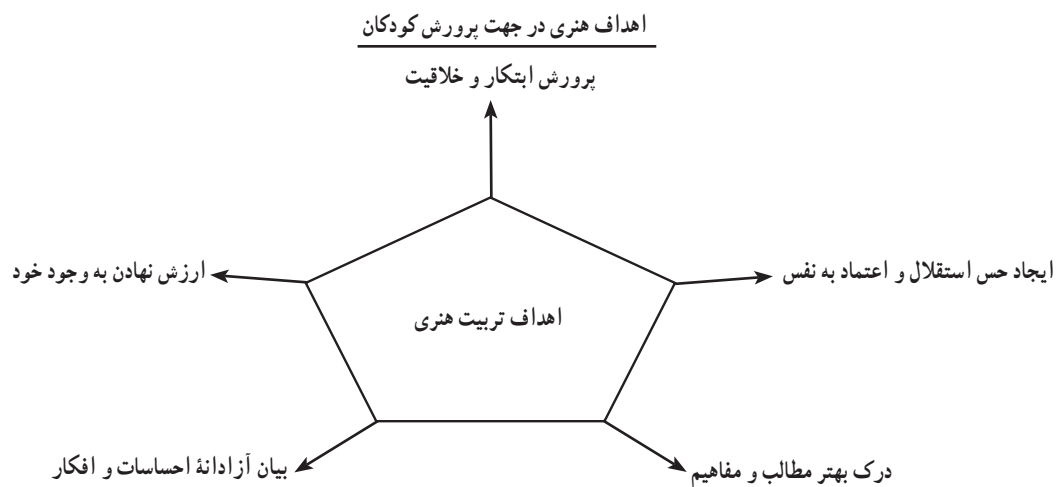
هدف کلی

طراحی فعالیت‌های هنری در دوران پیش از دبستان

سخنی با هنرآموز

برنامه تدریس خود را در این فصل به گونه ای طراحی کنید که هنرجویان بتوانند فعالیت ها و آموخته هایشان را در جهت تهیه و اجرای واحد کار یا پروژه آموزشی، با در نظر گرفتن موضوع مربوطه، به کار گیرند.

نقاشی

ماسک

چاپ

انواع فعالیت های هنری

عروسک ها

خمیر

کاردستی

انواع فعالیت های هنری

هدف‌های رفتاری فصل سوم در حیطه‌های یادگیری بر اساس طبقه‌بندی بلوم و همکاران

در پایان این فصل هنرجو باید بتواند :						
ردیف	حیطه شناختی	طبقه	حیطه عاطفی	طبقه	حیطه روانی – حرکتی	طبقه
۱	ضرورت و اهمیت فعالیت‌های هنری را در پرورش کودکان توضیح دهد.	درک و فهم	به نقش فعالیت‌های هنری در پرورش کودکان علاقه نشان دهد.	ارزش گذاری	ضرورت و اهمیت فعالیت‌های هنری را در پرورش کودکان توسط یک چارت آموزشی طراحی کند.	اجرای مستقل
۲	اهداف تربیتی فعالیت‌های هنری کودکان را بیان کند.	دانش	اهداف تربیتی فعالیت‌های هنری کودکان را مورد توجه قرار دهد.	دریافت	اهداف تربیتی فعالیت‌های هنری را به وسیله چارت آموزشی طراحی کند.	اجرای مستقل
۳	نکاتی را که مربیان در آموزش فعالیت‌های هنری به کودکان باید بدانند، توضیح دهد.	درک و فهم	به نکاتی که مربیان در آموزش فعالیت‌های هنری به کودکان باید بدانند اهمیت دهد.	ارزش گذاری	نکاتی را که مربیان در آموزش فعالیت‌های هنری به کودکان باید بدانند به وسیله یک چارت آموزشی ارائه دهد.	اجرای مستقل
۴	مراحل رشد هنری کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	به مراحل رشد هنری کودکان توجه نشان دهد.	ارزش گذاری	مراحل رشد هنری کودکان را به وسیله یک چارت آموزشی اجرا کند.	اجرای مستقل
۵	روش‌های آموزش هنر به کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	به روش‌های آموزش هنر به کودکان اهمیت دهد.	دریافت	فعالیت‌های هنری کودکان را با یک روش مناسب تدریس کند.	اجرای مستقل
۶	انواع فعالیت‌های هنری را توضیح دهد.	درک و فهم	به انواع فعالیت‌های هنری علاقه نشان دهد.	دریافت	انواع فعالیت‌های هنری را به وسیله یک چارت آموزشی اجرا کند.	اجرای مستقل
۷	تأثیر فعالیت‌های هنری را بر کودکان توضیح دهد.	درک و فهم	به تأثیر فعالیت‌های هنری بر کودکان توجه کند.	دریافت	تأثیر فعالیت‌های هنری برای کودکان را در قالب یک چارت آموزشی طراحی کند.	اجرای مستقل

فصل سوم : نقش و اهمیت فعالیت‌های هنری دوران پیش از دبستان
جدول هدف و محتوا : بوجه‌بندی زمانی پیشنهادی

اهداف کلی : آشنایی هنرجویان با نقش و اهمیت سلامت				
ردیف	هدف‌های رفتاری	حیطه	طبقه	زمان
عملی (دقیقه)	نظری (دقیقه)			
۱	در پایان این فصل هنرجو باید بتواند : - ضرورت و اهمیت فعالیت‌های هنری را در پرورش کودکان توضیح دهد. - اهداف تربیتی فعالیت‌های هنری کودکان را بیان کند.	شناختی	دانش	۲۰
۲	نکاتی را، که مربیان در آموزش فعالیت‌های هنری به کودکان باید بدانند، توضیح دهد.	شناختی	دانش	۱۵
۳	مراحل رشد هنری کودکان را توضیح دهد.	شناختی	دانش	۱۵
۴	روش‌های آموزش هنر به کودکان را توضیح دهد.	"شناختی	دانش	۱۰
۵	طراحی انواع فعالیت‌های هنری را ارائه دهد.	شناختی	دانش	۶۰
۶		روانی حرکی	اجرای مستقل	۱۲۰

- ضرورت استفاده از هنر، به منزله ابزاری برای آموزش.
 - اهداف تربیت هنری.
 - نکاتی را که مربیان در آموزش فعالیت‌های هنری به کودکان باید بدانند.
 - مراحل رشد فعالیت‌های هنری کودکان
 - روش‌های آموزش هنر به کودکان
 انواع فعالیت‌های هنری :
 - نقاشی
 - چاپ
 - کو لایز
 - کار با دور ریختنی‌ها
 - ماسک‌ها و شکل‌سازی
 - عروسک‌های نمایشی
 - انواع عروسک

تعریف کلید واژه‌ها

* **اثرگذاری** : در یک سالگی کودکان با هر وسیله‌ای که در اختیار دارند روی زمین یا هر سطح دیگری که در برابرشان قرار دارد شروع به اثرگذاری می‌کنند. در این مرحله از رشد نقاشی قدرت و انرژی هیجانی کودکانی در اثر ضربه‌زدن به هر سطحی، بسیار است.

* **خط خطی** : دومین مرحله از رشد نقاشی در کودکان است که از دو تا چهار سالگی ادامه دارد. کودک ابتدا خطوطی را که می‌کشد، کنترل شده نیست و نظمی ندارد، اما به تدریج خطوط بهتر کنترل می‌شوند و نظم مشخصی پیدا می‌کنند.

* **طرح‌ریزی** : سومین مرحله از رشد نقاشی در کودکان است که از حدود سه سالگی شروع می‌شود. در این مرحله کم‌کم از میان خط خطی‌های کودکان، اشکالی پدیدار می‌شود که شباهت کمی با اشیای واقعی دارند و اگر خود نگویند چه کشیده‌اند، تشخیص آنها برای ما دشوار است.

* **شکل‌سازی (تصویرگری)** : چهارمین مرحله از رشد نقاشی در کودکان است که تصاویر کشیده شده توسط کودکان با واقعیت شباهت دارد، به طوری که اگر نقاشی خود را تعریف نکنند، برای ما قابل تشخیص است، اما این شباهت کامل نیست.

* **سبک نقاشی** : به نحوه کاربرد رنگ، خط، فضا و شکل در نقاشی «سبک» می‌گویند که شامل دو سبک احساسی و عقلانی است.

* **حس‌گرا** : انسان‌های حس‌گرا، درون‌گرایند و نسبت به حرکات عاطفی و فشارهای ناخودآگاه درونی بسیار حساس‌اند. آنها بر احساسات خود بیشتر تأکید می‌کنند و در نقاشی‌های خود از رنگ‌های خالص و گرم، خطوط پریچ و خم، بالا و پایین رفتن مداوم حرکت قلم‌مو و موضوعات ساده استفاده می‌کنند.

* **خردگرا** : این افراد برون‌گرا هستند و با مسائل، منطقی کنار می‌آیند و حالات احساسی خود را به سادگی نشان نمی‌دهند و از تجربه، سکون، استحکام و وقار لذت می‌برند. در نقاشی‌های خود از خطوط صاف، طرح‌های منظم و رنگ‌های سرد و سکون استفاده می‌کنند.

* **واقع‌گرایی بینایی** : از پنج سالگی به بعد نقاشی کودکان در مرحله واقع‌گرایی بینایی است و به این معناست که کودکان واقعیت را آن‌چنان که هست در نقاشی‌های خود تصویر می‌کنند.

* **تغییر نمادین** : از ده سالگی به بعد، بسیاری از تصاویر و اشکالی که کودکان رسم می‌کنند جنبه نمادین (سمبلیک) دارد. پسرها بیشتر با اتومبیل و هواپیما و تانک یعنی با سرعت و قدرت سرگرم‌اند و دختران با اسب‌ها و گل‌ها یعنی با ظرافت و آزاداندیشی مشغول می‌شوند.

روش‌های آموزش یاددهی

- سخنرانی
- پرسش و پاسخ
- بحث گروهی
- فعالیت‌های گروهی و فردی

مواد و وسایل لازم

- کتب مرتبط با فعالیت‌های هنری
- پاور بونت‌های مرتبط با فعالیت‌های هنری
- فیلم‌های آموزشی
- ابزار مورد نیاز فعالیت‌های هنری، مانند انواع مداد و قلم‌مو، انواع رنگ، انواع خمیر، انواع ماژیک، ظروف مخصوص رنگ، انواع کاغذ، انواع قیچی، انواع چسب، پیش‌بند و روبوش.

طراحی هنرآموز از هر فصل

چنانچه طراحی برای هر فصل برای شما مشکل است می‌توانید در فرم زیر برنامه تدریس خود را طراحی کنید و بنویسید. قبل از پر کردن این فرم باید کلیه سؤالات را بخوانید.

هدف این مبحث چیست؟

از هنرجویان می‌خواهید چه چیز را یاد بگیرند؟ (خروجی تدریس)

روش و الگویی که به کار می‌برید چیست؟

آیا هیچ‌گونه مشکل یا مسئله‌ای در خصوص محتوا و هنرجویان وجود دارد که باید در اینجا روی آن دقت کنید. اگر وجود دارد آن را مشخص کنید.

چه منابع یا آموزشی را در این مبحث به کار می‌گیرید؟

چگونه فضا و محیط را برای این بخش آماده کنید؟

محل نشستن بچه‌ها را چگونه باید کنترل کنید؟

چگونه و با چه وسیله‌ای در مورد برنامه‌تان قضاوت خواهید کرد؟

قبل از شروع درس دانسته‌های هنرجویانتان را در خصوص موضوع ارزیابی کنید.

آیا از برنامه‌ریزی خودتان راضی هستید، بله یا خیر؟ چرایی آن را مشخص کنید.

چند پیشنهاد برای مربی (قبل از تدریس)

- ارائه تعدادی ابزار نقاشی، مانند انواع مداد رنگی و شمعی، آبرنگ، قیچی، ماژیک و ...، توسط مربی
- ارائه چند نمونه کار دستی
- ارائه چند کتاب تصویری کودکان و نشان دادن سبک‌ها و انواع ابزار آنها

خلاصه محتوا

ضرورت استفاده از هنر به منزله ابزاری برای آموزش

آموزش به کودکان از طریق هنر امری ضروری است. در واقع هنر خود یک سرگرمی سازنده است و به تنهایی می‌تواند کودک را سرگرم نماید و او را مشغول به کاری کند که نتایج خلاقه و سازنده فراوانی در پی داشته باشد و او را به آفرینش‌گری برساند. در جریان فعالیت‌های هنری از سوی کودکان باید توجه داشت که هنر (نقاشی، کاردستی، شعر و سرود، نقاشی و ...) یک وسیله سرگرمی برای کودکان است و اصل «لذت» و «آزادی» از اصول بسیار مهم و اساسی این فعالیت‌هاست. در اثر آزادی و لذت ناشی از پرداختن به هنر است که احساسات مثبت در کودکان بیدار و استعدادهاى نهفته آنان به کار گرفته می‌شود. کودکان از طریق این سرگرمی کارآمد، یعنی هنر به بیان افکار، احساسات، نیازها، خصوصیات اخلاقی، حرکات بدنی، آفرینندگی و خلاقیت می‌پردازند.

اهداف تربیت هنری

- پرورش ابتکار و خلاقیت؛
- ایجاد حس استقلال و اعتماد به نفس؛
- درک بهتر مطالب و مفاهیم؛
- بیان آزادانه احساسات و افکار؛
- ارزش نهادن به وجود خود.

مواردی که والدین باید برای ایجاد توسعه فعالیت هنری کودکان رعایت کنند :

- فراهم آوردن وسایل و موقعیت‌های مناسب تا کودک از یک سالگی، که میل به علامت‌گذاری دارد، برایش کسب تجربه امکان‌پذیر شود.

- محل مناسبی را برای فعالیت‌های هنری کودک فراهم آورند.
- نقاشی او را تصحیح نکنند و او را در مورد نقاشی‌ها و خط‌خطی کردن‌ها مورد سؤال قرار ندهند.
- فعالیت‌های هنری او را با ذکر تاریخ در پوشه‌ای قرار دهند.
- به کودک فرصت دهند تا آنان (والدین) را در هنگام نقاشی و درست کردن کاردستی مشاهده کند.
- کودک را برای دیدن نمایشگاه‌های هنری همراهی کنند.

نکاتی که مربیان باید رعایت نمایند

- ۱- فضای فعالیت‌های هنری : فضای مناسبی برای فعالیت‌های هنری در نظر بگیرند تا کودکان به راحتی و آزادانه بتوانند فعالیت

کنند. برای این منظور مواردی مانند نور، صدا، وسیع بودن فضا، چیدمان کلاس، وسایل مورد نیاز فعالیت‌های هنری و دست‌شویی برای شستن دست‌ها بعد از فعالیت هنری لازم است.

۲- توجه به تفاوت‌های فردی کودکان

۳- توجه به خستگی کودکان

۴- توجه به اهمیت قضاوت بر روی نقاشی کودکان

۵- تحسین و تشویق

۶- تأکید بر جمع‌آوری کارها

۷- برخورداری مربی هنر از ویژگی‌های لازم (داشتن علاقه، پشتکار، روحیه شاد و خلاق)

۸- توجه به نکات ایمنی و بهداشتی

مراحل رشد هنری کودکان

فعالیت‌های هنری کودکان، مانند سایر فعالیت‌های آنان، از نظر جسمی، ذهنی، روانی و اجتماعی تابع رشد کلی آنهاست و به تدریج و در سنین مختلف شکل می‌گیرد. در این میان نقاشی از اهمیت بیشتری برخوردار است و پژوهشگران برای آن مراحل در نظر گرفته‌اند:

— حرکات عضلانی و اثرگذاری: کودکان، از حدود یک سالگی بر روی سطوح، با هر وسیله‌ای که در دستشان باشد، اثرگذاری می‌نمایند.

— مرحله خط خطی: این مرحله حدود دو سالگی شروع می‌شود و تا چهار سالگی ادامه دارد. خط خطی آنها، ابتدا نامنظم است اما به تدریج خطوط بهتر کنترل می‌شود و نظم مشخصی پیدا می‌کند.

— مرحله طرح‌ریزی: این مرحله از سه سالگی شروع می‌شود و کم‌کم از میان خط خطی‌های کودکان آشکالی پدیدار می‌شود که شباهت کمی با اشیای واقعی دارند و تنها خود کودک باید توضیح دهد که چه کشیده است.

— شکل‌سازی یا تصویرگری: در این مرحله، کودکان تصاویر مشخصی می‌کشند که با واقعیت شباهت دارد و حتی اگر نقاشی را تعریف نکنند تصاویر برای ما قابل تشخیص است. اما این شباهت کامل و منطبق با واقعیت نیست.

روش‌های آموزش هنر به کودکان

آموزش هنر تنها برای طی مسیر طبیعی و آزادانه تکامل کودک مطرح می‌شود و از هیچ مدل، تعلیم و القای سلیقه‌ای نباید استفاده نمود.

آموزش هنر از طرق زیر امکان‌پذیر است:

— توسعه دید کودکان در تماس مستقیم با اشیاء، موجودات، مکان‌ها و غیر آنها؛

— توسعه دید کودکان از طریق نمایش فیلم و اسلاید؛

— توسعه دید کودکان با دعوت از یک هنرمند؛

— استفاده از روش‌های هنری و فراهم کردن ابزارهای مختلف هنری و آموزش کاربرد آنها.

انواع فعالیت‌های هنری ترسیمی

فعالیت‌های هنری ترسیمی به صورت انفرادی و گروهی در کلاس توسط هنرجویان اجرا می‌شود. طبقه طراحی و اجرای آنها در کتاب توضیح داده شده است.

جدول شماره ۱ موارد اصلی فعالیت‌های هنر نقاشی و کاردستی را نشان می‌دهد و جدول شماره ۲ نوع فعالیت‌ها را مشخص می‌کند.

جدول شماره ۱- مواد اصلی فعالیت‌های هنر نقاشی و کاردستی

مواد	مورد استفاده در فعالیت‌ها
- خمیر	دست‌ورزی و مدل سازی
- کولاژ	با موضوعات متفرقه مثل تصاویر روزنامه، اشیاء، سنگ، جیوبات
- مدادهای رنگی	کشیدن و مالیدن و پاک کردن
- گچ	کشیدن، فرو کردن در شاسته و کشیدن
- مدادها / ماژیک‌ها	کشیدن، نوشتن، اثر گذاشتن
- چسب	ترکیب کردن، چسباندن
- رنگ	انواع نقاشی: نقاشی با انگشتان، غلتاندن رنگ، نقاشی با اسفنج، نقاشی با نخ، نقاشی با فوتک
- کاغذ	کولاژ، بریدن، چسباندن، رنگ کردن
- چاپ	با اشکال اسفنجی، چوب، مهرهای مختلف، اشیاء گوناگون (سیب زمینی، پیاز)
- قیچی	بریدن

جدول شماره ۲- انواع فعالیت های هنری

انواع نقاشی	انواع چاپ	کولاژ	کار با خمیر	کار با دور ریختنی ها	انواع ماسک ها و شکل سازی	انواع عروسک های نمایشی
نقاشی خیالی آزاد	با استفاده از اسباب بازی و اجسام گوناگون	حبوبات	درست کردن اشکال و اشیاء	قوطی های مختلف کوچک و بزرگ	با استفاده از پاکت کاغذی	عروسک های متحرک
نقاشی با انگشت	با استفاده از نخ و پر	بریده روزنامه		کاردستی با قوطی خالی پلاستیکی	با استفاده از جعبه های مقوایی	عروسک های میله ای
نقاشی لکه	سیب زمینی، هویج و سبزیجات دیگر	عکس		کاردستی با سنگ ها	با استفاده از کاغذ و خمیر	عروسک های مقوایی
نقاشی با فوتک	از قالب (شابلن)	سنگ		کاردستی با شانه تخم مرغ	با استفاده از بشقاب های مقوایی یا کاغذی	عروسک های کاموایی
نقاشی حرکتی	قوطی کبریت	چوب		کاردستی با وسایل بی مصرف	با استفاده از مقوا	عروسک های انگشتی
نقاشی با مرکب سیاه	غلتنک	مخلوط مواد		کارتن های خالی	با استفاده از خمیر روزنامه	
نقاشی با شن	استفاده از برگ			لوله های کاغذی	ظروف پلاستیکی	
نقاشی با قطره چکان	پوست درخت					
نقاشی با گلوله های کاغذی	قرقره خالی					
نقاشی با حباب						
نقاشی با مسواک و تور سیمی						
نقاشی با خط و نقطه						
نقاشی با شانه						
نقاشی با مداد شمعی و اتو						
نقاشی با قطره های مداد شمعی						
نقاشی گروهی						

فرم شماره ۱- آموزش یک فعالیت

موضوع فعالیت : انواع رنگ
هدف : آشنایی با انواع رنگ
نوع فعالیت : آموزش هنر
تأکید بر رشد : همه جانبه کودک
محل اجرا : فضای باز و بسته
تعداد کودکان : ۲۰ تا ۱۵ نفر
زمان : یک هفته
سن : چهار ساله
مواد لازم : پودررنگ، مداد رنگی، پارچه های رنگی، میوه های رنگی، کارت های شناخت رنگ. وسایل نقاشی (قلم مو، کاغذ و...)
زمینه سازی قبل از اجرا : وسایل مورد نیاز را قبل از اجرا آماده می کنیم و آنها را در فضای مناسب فعالیت های هنری قرار می دهیم.
<p>روش کار معلم</p> <p>– ابتدا از کودکان می خواهیم در مورد رنگ ها هر چه می دانند بیان کنند.</p> <p>– سپس از پودر رنگ برای درست کردن انواع رنگ استفاده می کنیم و از کودکان می خواهیم با لمس و دستکاری و مشاهده با رنگ ها آشنا شوند.</p> <p>– انواع مدادهای رنگی را در اختیار کودک قرار می دهیم و نام رنگ هر کدام را تمرین می کنیم.</p> <p>– میوه های رنگی، مانند سیب، پرتقال، انگور و... را روی میز قرار می دهیم تا کودکان با رنگ آنها آشنا شوند.</p> <p>– از کارت هایی که بر روی آنها نقاشی شده است استفاده کنیم و از کودکان بخواهیم نقاشی را رنگ کنند.</p> <p>– پارچه های رنگی را در اختیار کودکان قرار دهیم و از آنان بخواهیم هر کدام از پارچه های رنگی را ببرند و بر روی مقوا بچسبانند و رنگ آنها را بیان کنند.</p>
<p>پیامدهای حاصل از آموزش :</p> <p>مفاهیم : کودک می تواند انواع رنگ را بیان کند. با روش درست کردن رنگ آشنا شود.</p> <p>مهارت : کودک می تواند، علاوه بر شناخت رنگ ها، آنها را با یکدیگر مقایسه و از آنها انتخاب کند.</p> <p>خزانه لغات : نام رنگ های مختلف، پارچه های رنگی، میوه های رنگی، کارت های رنگی.</p>

فصل سوم، نقش و اهمیت فعالیت‌های هنری دوران پیش از دبستان
فرم ارزشیابی محتوای فصل ۳

انواع عروسک	ماسک‌ها و شکل‌سازی	دور ریختنی‌ها	کولاژ	چاپ‌ها	انواع نقاشی	حوزه فعالیت		
						سن کودک	نام واحد کار یا پروژه	اسامی هنرجویان و نام گروه

فرم ارزیابی هنرآموز بعد از تدریس هر فصل
چگونه تدریس را بیشتر اثرگذار کنم؟

<p>هنرجویان چه نیاز و فعالیت‌هایی را باید بیشتر انجام دهند؟</p>	<p>چه فعالیت‌ها و برنامه‌ای را بیشتر باید انجام دهم؟</p>
<p>هنرجویان چه فعالیت‌ها و نیازهایی باید کمتر انجام دهند؟</p>	<p>چه فعالیت‌ها و برنامه‌ای را کمتر باید انجام دهم؟</p>
<p>سایر پیشنهادها :</p>	

ارزشیابی فصل سوم : فرم ارزشیابی مستمر و پایانی

ارزشیابی این کتاب به صورت ۸ نمره نظری و ۱۲ نمره عملی در دو نوبت اول و نوبت دوم انجام می گیرد.

نمره	عنوان		
	نوبت اول و دوم	مستمر	<p>نظری :</p> <p>– اجرای آزمون های شفاهی و کتبی براساس محتوای تعیین شده در قسمت پایانی نظری نوبت اول و دوم</p> <p>شاخص های غیر فنی :</p> <p>– ارائه تحقیقات و گزارش های مرتبط با درس</p> <p>– نقد و بررسی گزارش ها و تحقیقات ارائه شده در کلاس</p>
			<p>عملی :</p> <p>– اجرای فعالیت های هنری مطابق با اهداف رفتاری درس در قسمت های عملی پایانی نوبت اول و دوم</p> <p>– شناخت و کاربرد وسایل و ابزارهای صحیح</p> <p>– جمع آوری فعالیت های هنری انجام شده به صورت منظم و صحیح در یک پوشه</p> <p>مهارت های غیر فنی :</p> <p>– نظم و انضباط و حضور فعال در کارگاه، سرعت و مهارت در اجرای فعالیت های هنری و آموزشی، مشارکت فعال در فعالیت های گروهی و فردی، رعایت نکات بهداشتی و ایمنی در اجرای فعالیت های هنری و خلاقیت در ارائه فعالیت های هنری</p>
نمره ۲	نوبت اول	پایانی	<p>نظری :</p> <p>نقش و اهمیت فعالیت های دوران پیش دبستانی</p>
نمره ۴/۵			<p>عملی :</p> <p>ارائه فعالیت های هنری ترسیمی (انواع نقاشی، چاپ، کولاژ، خمیر، عروسک ها)</p>
نمره ۵/۰	نوبت دوم	پایانی	<p>نظری :</p> <p>نقش و اهمیت فعالیت های هنری دوران پیش دبستانی</p>
نمره ۳			<p>عملی :</p> <p>ارائه فعالیت های هنری ترسیمی</p>

* توجه :

ارزشیابی از محتوای نظری، با توجه به اهداف رفتاری فصل و شاخص‌های غیر فنی که در جدول ارزشیابی به آن اشاره شد، صورت می‌گیرد.

الف) نمونه ارزشیابی نظری :

● سوالات تشریحی

- ۱- تأثیر فعالیت‌های هنری بر کودکان را توضیح دهد.
- ۲- مهم‌ترین دلیل پرهیز از آموزش مستقیم تکنیک‌های نقاشی به کودکان را بنویسید.

● سوالات تکمیلی

- ۱- دو اصل مهم و اساسی در فعالیت‌های هنری اصل ... و اصل ... است.
در مرحله ..... از مراحل رشد نقاشی، نام‌گذاری تصاویر اغلب با توضیح و داستان همراه است.

● سوالات صحیح و غلط

ص	غ
☐	☐
۱- روش‌های هنری باید در جهت گسترش دید کودک صورت گیرد.	
ص	غ
☐	☐
۲- استفاده از رنگ‌های روشن، خالص و گرم در سبک نقاشی افراد حسن‌گرا دیده می‌شود.	

● سوالات چهارگزینه‌ای

گزینه صحیح را با علامت ضربدر مشخص کنید :

- ۱- نقاشی کودکان با کدام عوامل رشد ارتباط مستقیم دارد؟

الف) عضلانی - عصبی   ب) عضلانی - ذهنی

ج) عصبی - ذهنی   د) عاطفی - ذهنی

- ۲- کدام فعالیت هنری قوه تخیل کودک را بیشتر تحریک می‌کند؟

الف) نقاشی حرکتی   ب) ماسک

ج) خمیرسازی   د) چاپ

توجه :

ارزشیابی عملی، با توجه به موضوع انتخابی واحد کار یا پروژه آموزشی و با در نظر گرفتن مهارت‌های غیر فنی، صورت می‌گیرد.

ب) نمونه ارزشیابی عملی :

با توجه به موضوع انتخابی واحد کار، فعالیت‌های هنری زیر را انجام دهید :

- ۱- یک نقاشی انگشتی بکشید.
- ۲- یک ماسک با استفاده از پاکت کاغذی بسازید.
- ۳- عملیات چاپ را با استفاده از پیاز انجام دهید.

● هنرآموزان محترم توجه داشته باشند هدف نهایی ایجاد توانمندی‌هایی در هنرجویان است تا آنان در پایان این فصل بتوانند فعالیت‌های هنری موجود را به خوبی انجام دهند و در اجرای واحد کار به کار گیرند.

جدول ارزشیابی نظری و عملی براساس شاخص‌ها و مهارت‌های غیرفنی
نمره نظری :

نظری	کتابی	شفاهی	تحقیق	گزارش	نقد و بررسی گزارش	نقد و بررسی و تحقیق	یادداشت هنرآموز
نام و نام خانوادگی							

نمونه جدول ارزشیابی از محتوای نظری

نمره عملی :

عملی	حضور فعال در کلاس	میزان مشارکت در فعالیت گروهی	ارائه پوشه کار	کاربرد صحیح وسایل	اجرای صحیح کار عملی	سرعت و مهارت در اجرای کار	نوآوری و خلاقیت	نظم و انضباط	رعایت بهداشت و ایمنی کار	یادداشت هنرآموز
نام و نام خانوادگی										

نمونه جدول ارزشیابی از محتوای عملی

نقش و اهمیت سلامت در دوران پیش از دبستان

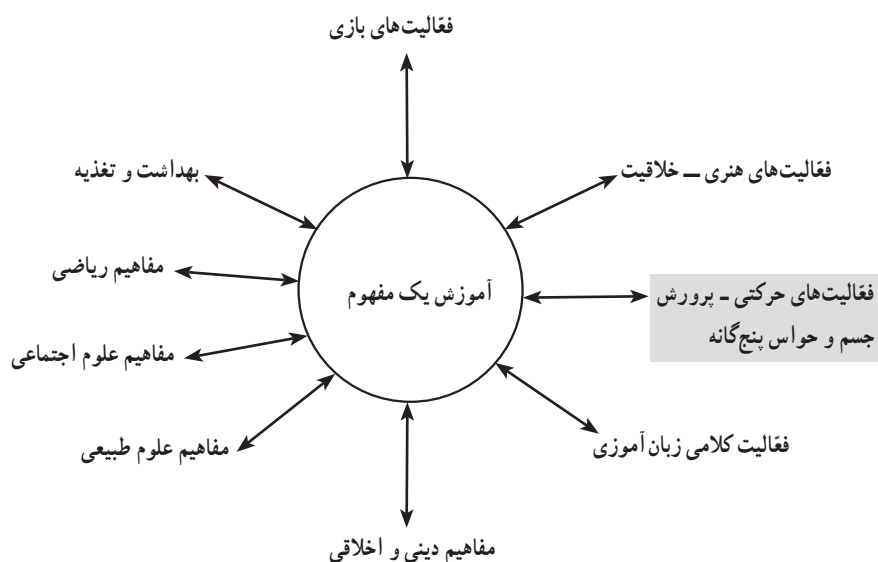
— سلامت

هدف کلی

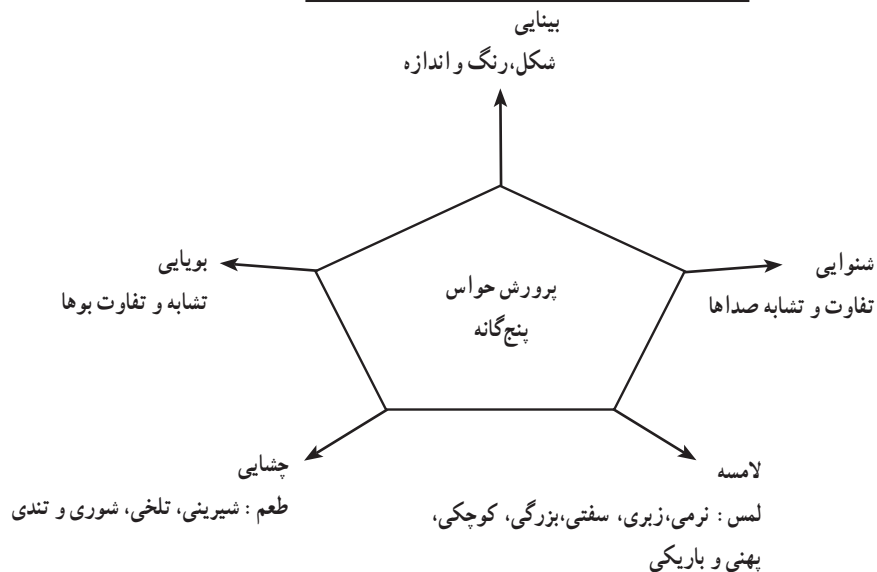
طراحی فعالیتهایی برای پرورش حواس و توسعه مهارت‌های جسمانی در دوران پیش از دبستان

سخنی با هنرآموز

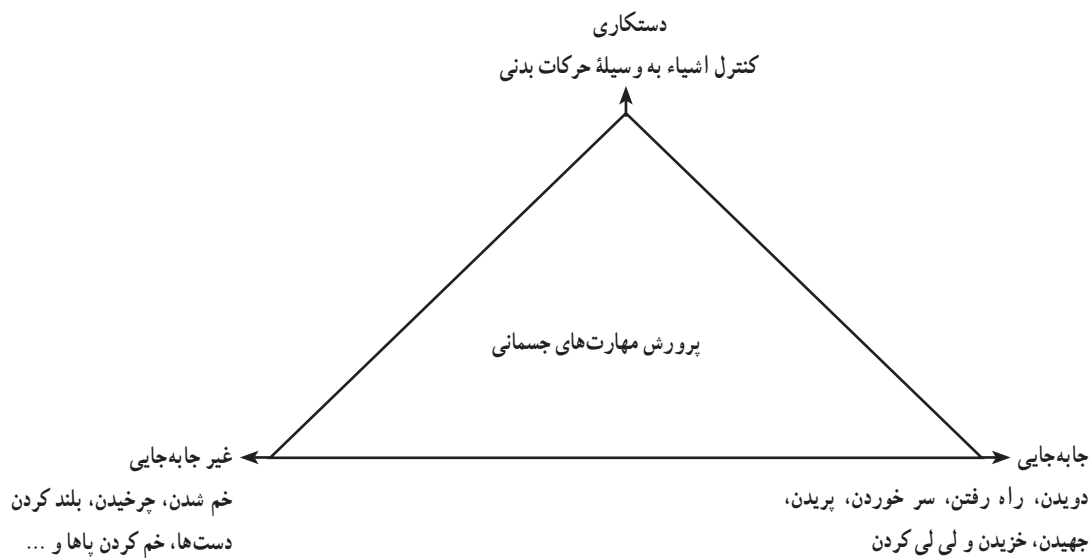
برنامه تدریس خود را در این فصل به گونه ای طراحی کنید که هنرجویان بتوانند فعالیت ها و آموخته هایشان را در جهت تهیه و اجرای واحد کار یا پروژه آموزشی با در نظر گرفتن موضوع مربوطه به کار گیرند.

فَعَالِیَت‌های مربوط به پرورش مهارت‌های حواس پنج‌گانه

فَعَالِیَت‌های مربوط به پرورش مهارت‌های جسمانی

هدف‌های رفتاری فصل چهارم در حیطه‌های یادگیری بر اساس طبقه‌بندی بلوم و همکاران

در پایان این فصل هنرجو باید بتواند :						
ردیف	حیطه شناختی	طبقه	حیطه عاطفی	طبقه	حیطه روانی حرکتی	طبقه
۱	ابعاد مختلف سلامت را شرح دهد.	دانش	به ابعاد سلامت توجه کند.	دریافت	ابعاد سلامت را به وسیله یک چارت آموزشی طراحی کند.	اجرای مستقل
۲	نقش و اهمیت سلامت و ایمنی در آموزش کودکان را بیان کند.	دانش	به نقش سلامت و ایمنی در آموزش کودکان اهمیت دهد.	ارزش‌گذاری	نقش سلامت و ایمنی را در آموزش کودکان در گروه نمایش دهد.	اجرای مستقل
۳	ضرورت شناخت بدن به منزله گامی برای حفظ سلامت را توضیح دهد.	درک و فهم	به ضرورت شناخت بدن جهت حفظ سلامت توجه کند.	دریافت	فعالیت‌هایی را که در جهت ارتباط شناخت بدن با حفظ سلامت است، طراحی کند.	اجرای مستقل
۴	نکاتی را که والدین و مربیان باید در زمینه سلامت بدانند توضیح دهد.	درک و فهم	به نکاتی که والدین و مربیان باید در زمینه سلامت بدانند توجه نشان دهد.	دریافت	نکاتی را که والدین و مربیان باید در زمینه سلامت بدانند توسط هم گروهی‌های خود به نمایش بگذارد.	اجرای مستقل
۵	راه‌های پرورش مهارت‌های دیداری را نام ببرد.	دانش	به راه‌های پرورش مهارت‌های دیداری در کودکان توجه کند.	دریافت	فعالیت‌هایی را جهت پرورش مهارت‌های دیداری طراحی کند.	اجرای مستقل
۶	راه‌های پرورش مهارت شنیداری را نام ببرد.	دانش	به طراحی فعالیت‌هایی برای پرورش مهارت شنیداری در کودکان علاقه نشان دهد.	دریافت	فعالیت‌هایی را جهت پرورش مهارت شنیداری طراحی کند.	اجرای مستقل
۷	راه‌های پرورش مهارت لامسه را نام ببرد.	دانش	به طراحی فعالیت‌هایی برای پرورش مهارت لامسه در کودکان علاقه نشان دهد.	دریافت	فعالیت‌هایی را جهت پرورش مهارت لامسه طراحی کند.	اجرای مستقل
۸	راه‌های پرورش مهارت چشیدن را نام ببرد.	دانش	به طراحی فعالیت‌هایی برای پرورش مهارت چشیدن در کودکان توجه نشان دهد.	دریافت	فعالیت‌هایی را جهت پرورش مهارت چشیدن طراحی کند.	اجرای مستقل
۹	راه‌های پرورش مهارت بویایی را نام ببرد.	دانش	به طراحی فعالیت‌هایی برای مهارت بویایی در کودکان توجه کند.	دریافت	فعالیت‌هایی را جهت پرورش مهارت بویایی طراحی کند.	اجرای مستقل
۱۰	راه‌های پرورش مهارت‌های جسمانی را نام ببرد.	دانش	به طراحی فعالیت‌هایی برای مهارت‌های جسمانی علاقه نشان دهد.	دریافت	فعالیت‌هایی را جهت پرورش مهارت‌های جسمانی طراحی کند.	اجرای مستقل

جدول هدف و محتوا : بوجه بندی زمانی پیشنهادی

زمان		آشنایی هنر جویان با نقش و اهمیت سلامت در دوره پیش از دبستان				هدف کلی :
عملی (دقیقه)	نظری (دقیقه)	رئوس و ریز محتوای آموزش	طبقه	حیطه	هدف های رفتاری	ردیف
۲۰		<p>– مقدمه :</p> <p>تعریف سلامت، ابعاد سلامت، اهمیت سلامت، نقش سلامت فردی در ایجاد خانواده و جامعه سالم</p> <p>– نقش و اهمیت سلامت و ایمنی در آموزش کودکان</p> <p>– ضرورت شناخت بدن به منزله گامی برای حفظ سلامت بدن</p>	دانش	شناختی	در پایان این فصل هرجو باید بتواند : <p>– ابعاد مختلف سلامت را شرح دهد.</p>	۱
			دانش	شناختی	– نقش و اهمیت سلامت و ایمنی در آموزش کودکان را بیان کند.	۲
			دانش	شناختی	– ضرورت شناخت بدن را به منزله گامی برای حفظ سلامت، شرح دهد.	۳
۱۵	۱۵	– نکاتی که والدین و مربیان باید در این زمینه بدانند.	دانش	شناختی	– نکاتی را که والدین و مربیان باید در زمینه سلامت بدانند، توضیح دهد.	۴
۴۵	۱۰	<p>– چگونه می توان مهارت های دیداری را پرورش داد؟</p> <p>– فعالیت های مربوط به کسب مهارت های دیداری</p>	دانش	شناختی	– راه های پرورش مهارت های دیداری را بیان کند.	۵
		– چگونه می توان مهارت شنیداری را پرورش داد؟	دانش	شناختی	– فعالیت های مربوط به کسب مهارت های دیداری را ارائه دهد.	۶
۳۰	۱۵	– فعالیت های مربوط به کسب مهارت های شنیداری	اجرای مستقل	روانی حرکتی	– راه های پرورش مهارت شنیداری را نام ببرد.	۷
۳۰	۱۵	– چگونه می توان مهارت لامسه را پرورش داد؟	دانش	شناختی	– فعالیت های مربوط به کسب مهارت شنیداری را ارائه دهد.	۸
		– فعالیت های مربوط به کسب مهارت لامسه	اجرای مستقل	روانی حرکتی	– راه های پرورش مهارت لامسه را نام ببرد.	۹
۳۰	۱۵	– چگونه می توان مهارت چشایی را پرورش داد؟	اجرای مستقل	روانی حرکتی	– فعالیت های مربوط به کسب مهارت چشیدن را ارائه دهد.	۱۰
۳۰	۱۵	– چگونه می توان مهارت بویایی را پرورش داد؟	اجرای مستقل	روانی حرکتی	– فعالیت های مربوط به کسب مهارت چشیدن را ارائه دهد.	۱۱
۳۰	۱۵	– چگونه می توان مهارت بوایی را پرورش داد؟	اجرای مستقل	روانی حرکتی	– فعالیت های مربوط به کسب مهارت بوایی را ارائه دهد.	۱۲
۵۰	۲۰	– چگونه می توان مهارت های جسمانی را پرورش داد؟	اجرای مستقل	روانی حرکتی	– فعالیت های مربوط به کسب مهارت های جسمانی را ارائه دهد.	۱۳

تعریف کلید واژه‌ها

* سلامت: دستیابی به وضعیت کامل و سالم از نظر جسمی، روانی و اجتماعی

* ابعاد سلامت: سلامت دارای سه بعد جسمی، روانی و اجتماعی است.

* حواس پنج‌گانه: اطلاعات از پنج راه به مغز انسان وارد می‌شود، از راه حواس بینایی، شنیداری، لامسه، چشایی و بویایی.

* مهارت‌های جسمانی: استفاده کودک از توانایی‌های جسمانی خود است، شامل سه مهارت حرکتی «جابه‌جایی»، «غیر

جابه‌جایی» و «دستکاری» (کنترلی).

* مهارت جابه‌جایی: در این نوع مهارت کودک از یک نقطه به نقطه دیگر جابه‌جا می‌شود. از این مهارت به صورت ترکیبی

در همه ورزش‌ها استفاده می‌شود، مانند راه رفتن، دویدن، جهیدن، لی لی بازی کردن. به این نوع مهارت‌ها، مهارت انتقالی نیز گفته می‌شود.

* مهارت غیرجابه‌جایی: در این نوع مهارت‌ها، کل بدن جابه‌جا نمی‌شود و تنها بخش‌هایی در بدن، سر، تنه، کمر و گردن

حرکت می‌کنند، مانند خم شدن، چرخیدن و خم کردن پاها

* مهارت دستکاری (کنترلی): این نوع مهارت‌ها به کودک کمک می‌کند تا با استفاده از حرکات بدن شیئی را کنترل کند.

این مهارت به وسیله دست‌ها یا پاها به وسیله یک چوب یا راکت اجرا می‌شود، مانند بازی توپ و دیوار و بولینگ.

روش‌های پیشنهادی یاددهی – یادگیری

– سخنرانی

– فعالیت گروهی

– اجرای نمایش

– پرسش و پاسخ

مواد و وسایل لازم

– کتاب‌های مرتبط با سلامتی

– فیلم‌های آموزشی

– ابزار مورد نیاز هر موضوع، با توجه به فعالیت‌های مرتبط، در کتاب ذکر شده است.

طراحی هنرآموز از هر فصل

چنانچه طراحی برای هر فصل برای شما مشکل است می‌توانید در فرم زیر برنامه تدریس خود را طراحی کنید و بنویسید. قبل از پر کردن این فرم باید کلیه سؤالات را بخوانید.

هدف این مبحث چیست؟

از هنرجویان می‌خواهید چه چیز را یاد بگیرند؟ (خروجی تدریس)

روش و الگویی که به کار می‌برید چیست؟

آیا مشکل یا مسئله‌ای در خصوص محتوا و هنرجویان وجود دارد که باید اینجا روی آنها دقت کنید. اگر وجود دارد آن را مشخص کنید.

چه منابع و یا آموزشی را در این مبحث به کار می‌گیرید؟

چگونه فضا و محیط را برای این بخش آماده کنید؟

محل نشستن بچه‌ها را چگونه باید کنترل کنید؟

چگونه و با چه وسیله‌ای در مورد برنامه‌تان قضاوت خواهید کرد؟

قبل از شروع درس دانسته‌های هنرجویانتان را در خصوص موضوع ارزیابی کنید.

آیا از برنامه‌ریزی خودتان راضی هستید؟ بله یا خیر؟ چرایی آن را مشخص کنید.

پیشنهاد

قبل از شروع مبحث، از هنرجویان بخواهید عکس یا پوستری در خصوص سلامت و جنبه‌های مختلف آن به کلاس بیاورند.

خلاصه محتوا

● مقدمه

سلامت به معنای دستیابی به وضعیت کامل و سالم، از نظر جسمی، روانی و اجتماعی است. بنابراین سلامت سه بعد اساسی دارد که با یکدیگر در ارتباط کامل اند. انسان سالم فردی است که، علاوه بر برخورداری از سلامت جسمی و روانی، توانایی سازگاری با دیگران و مشارکت فعال در جامعه را داشته باشد. بنابراین سلامت مهم‌ترین عامل در ایجاد خانواده و جامعه‌ای سالم به شمار می‌آید.

نقش و اهمیت سلامت و ایمنی در آموزش کودکان

● نقش سلامت و ایمنی در آموزش کودکان در سطوح قبل از دبستان بسیار با اهمیت است. کودکان در این دوران بیشتر در معرض بیماری‌ها و حوادث مختلف قرار می‌گیرند. بنابراین مربیان باید به چهار جنبه سلامت و ایمنی، که شامل پیشگیری از بیماری و حوادث، تشخیص بیماری، آگاهی از دانش کمک‌های اولیه و آموزش کودک جهت ایجاد عادات خوب برای سلامت و ایمنی است توجه داشته باشند.

ضرورت شناخت بدن؛ گامی برای حفظ سلامت

کودکی که از سلامت جسمی و روانی مناسبی برخوردار است، طبیعتاً یادگیری در او آسان‌تر خواهد بود. جامعه سالم نیازمند افراد سالمی است که آن جامعه را تشکیل می‌دهند. برای تأمین و حفظ سلامت، باید بهداشت به صورت فردی و اجتماعی رعایت شود. از این رو آگاهی و شناخت نیازهای بدنی امری است که فرد را در مقابل بیماری‌ها و صدمات محافظت می‌کند و در ایجاد جامعه‌ای سالم مؤثر است.

● نکاتی که والدین و مربیان باید در این زمینه بدانند :

نکاتی که والدین و مربیان باید در زمینه سلامت بدانند عبارت‌اند از :

- توجه به رشد جسمانی از طریق کنترل رشد قدی و وزنی کودک، جهت پیشگیری از سوء تغذیه و کاهش رشد، به همین منظور مراجعه سالانه کودک به پزشک جهت بررسی، معاینه و انجام واکسیناسیون ضروری است.
- تحت نظر داشتن رشد جسمی و حرکتی کودک از طریق وضعیت تغذیه و شرایط عمومی بدن و ایجاد فرصت‌هایی برای حرکت و تمرینات ورزشی، همچنین توجه به رشد اجتماعی و روانی کودک.
- ایجاد محرکات محیطی جهت کوشش در جهت کنجکاوی و یادگیری کودک، فراهم آوردن فعالیت‌های گوناگون و متنوع جهت تحرک و استفاده از ماهیچه‌های مختلف بدن و رشد هماهنگ بین آنها.
- نظارت بر زمان استراحت کودک و فعالیت‌های بیش از حد او و پیشگیری از خستگی.

– پیشگیری از بروز سوانح و حوادث در هنگام بازی و ممانعت از دست زدن و یا خوردن مواد سمی و غیر خوراکی و آشنایی کودکان با خطرات محیط پیرامون خود، مانند پریز و سیم های برق.

– آموزش بهداشت فردی و عمومی به کودکان.

قبل از تدریس :

- پوسترهایی مرتبط با حواس پنج گانه، از نظر ساختمان فیزیکی و عمل هر یک از آنها، به کلاس بیاورید.
- هدف از تقویت مهارت های گوناگون دیداری، شنیداری، لامسه، چشایی و بویایی را فهرست کنید.
- از هنرجویان بخواهید فواید کسب این مهارت ها را با ذکر مثال هایی شرح دهند و سپس نظرات آنان را طبقه بندی کنید.

● چگونه می توان مهارت های دیداری را پرورش داد؟

کودک به وسیله حس بینایی با دنیای خارج ارتباط برقرار می کند. او باید بتواند به آنچه می خواهد، نگاه کند و به طور ارادی نگاه خود را از جایی به جای دیگر متمرکز سازد و آنچه را که در میدان دیدش قرار دارد به هم ارتباط دهد و روابط بین آنها را درک کند و به خاطر بسپارد و در نهایت توان به کارگیری ادراکات خود را داشته باشد.

به این منظور پرورش مهارت های دیداری از طریق ۱- نگاه کردن جهت تقویت بینایی و درک اشیاء ۲- تشخیص تفاوت ها و تشابهات تصاویر از طریق جور کردن براساس شکل، رنگ و بزرگی و کوچکی ۳- و حافظه بینایی و شناخت محرک های بینایی از طریق شناخت رنگ و اندازه امکان پذیر است.

کسب این مهارت ها کودک را برای تشخیص شکل حروف و اعداد نیز آماده می کند.

● چگونه می توان مهارت شنیداری را پرورش داد؟

کودکی که به خوبی قادر به شنیدن است، تفاوت و تشابه صداها را دریافت و درک می کند. با اجرای تمرین و در نظر گرفتن فعالیت های آموزشی مناسب می توان ادراک و حس شنوایی کودک را تقویت کرد. فعالیت های مناسب برای پرورش مهارت شنیدن شامل :

۱- گوش دادن به صداها : در اجرای این فعالیت ابتدا صداهای بلند برمی خیزد و به تدریج به صداهای کوتاه خاتمه می یابد.

۲- تشخیص تفاوت و تشابه صداها : ابتدا کودک باید نام صداها را بیاموزد. برای شروع باید از دو صدای کاملاً متفاوت استفاده شود، مانند صدای طبل و صدای دست زدن.

۳- شناخت صداها : صداهایی که در محیط زندگی کودک وجود دارند، مانند صدای ماشین، هواپیما، آژیر، بوق و حیوانات

● چگونه می توان مهارت لامسه را پرورش داد؟

کودکان از طریق لمس کردن و دستکاری، اشیای محیط پیرامون خود را درمی یابند. بنابراین فعالیت های مناسب برای تقویت حس لامسه به شرح زیرند :

۱- لمس کردن : از طریق دستکاری اشیایی مانند انواع کاغذ، پارچه، قطعات صاف و کنگره دار، انواع شیشه و اسنفج؛

۲- تشخیص تفاوت و تشابه : برای این منظور فعالیت هایی را باید تدارک دید تا کودک بتواند تشابه و تفاوت اشیاء را از طریق حس لامسه درک کند.

۳- شناخت اشیاء: منظور از شناخت برخی ویژگی‌های اشیایی است که با استفاده از حس لامسه قابل درک‌اند، مانند مفهوم نرمی، زبری و سفتی، بزرگی و کوچکی، پهنی و باریکی. در این زمینه چنین فعالیت‌هایی را می‌توان تدارک دید.

• چگونه می‌توان مهارت چشایی را پرورش داد؟

کودک از طریق حس چشایی از پیرامون محیط خود اطلاعاتی کسب می‌کند، که عملکرد آن به زمینه شناخت مزه مربوط می‌شود. تقویت این حس، توانایی کودک را در تشخیص مزه‌ها افزایش می‌دهد. فعالیت‌های مناسب برای تقویت مهارت چشایی به شرح زیرند:

۱- چشیدن: هدف تحریک حس چشایی است و هدف، آموزش نام مزه‌ها نیست. از مواد مختلفی مانند شکر، آب لیمو، نمک و فلفل می‌توان استفاده کرد تا کودک با مزه شیرینی، ترشی، شوری و تندی آشنا شود.

۲- تشخیص تفاوت، تشابه و شناخت مزه‌ها: هدف تشخیص تشابه و تفاوت مزه‌ها و شناخت آنها بدون استفاده از حواس دیگر، به خصوص حس بینایی است خوراکی‌هایی را در این زمینه در نظر می‌گیریم که کودک قبلاً با مزه آنها آشنایی دارد و با چشیدن آنها، مزه همانند آن خوراکی را باید از بین گروه مقابلش تشخیص دهد.

باید توجه داشت در اجرای فعالیت‌های در نظر گرفته شده از تعداد کم خوراکی‌ها شروع کنیم و پس از کسب مهارت کامل بر تعداد آنها بیفزاییم.

• چگونه می‌توان مهارت بویایی را پرورش داد؟

تشخیص بوهای مختلف، از نظر ایمنی و پیشگیری از وقوع حوادث و مسمومیت‌های احتمالی، بسیار اهمیت دارد. لذا تقویت حس بویایی در کودکان بسیار مهم تلقی می‌شود. بنابراین تقویت مهارت بویایی، نه تنها به شناخت مواد کمک می‌کند، بلکه کودکان را از خطراتی که ممکن است در محیط زندگی‌شان ایجاد شود، حفظ می‌کند.

پرورش این حس به چند طریق زیر امکان‌پذیر است:

۱- بوییدن: هدف تحریک حس بویایی با محرک‌های بویایی است، مانند گل، عطر، گلاب، سیر، دارچین، خیار، نفت و بنزین.

۲- تشخیص تفاوت و تشابه و شناخت بوها: کودک باید بدون استفاده از حواس دیگر، به خصوص حس بینایی، قادر باشد بوها را از یکدیگر تشخیص دهد.

مواد بودار را باید یک به یک در محیطی طبیعی به کودک آموزش داد، مانند بوی نفت، ظرف حاوی نفت را به کودک نشان می‌دهیم تا او با بوی نفت آشنا شود، سپس نام آن را به او می‌گوییم. یا با بوییدن گلاب به او می‌گوییم این بوی گلاب است. در مرحله بعد کودک باید تفاوت بوی گلاب و نفت را تشخیص دهد.

• چگونه می‌توان مهارت‌های جسمانی را پرورش داد؟

کودکان در بدو تولد از نظر جسمی نیاز به مراقبت و توجه دارند.

توالی رشد کودکان از طرف سر به سوی پاها و از مرکز به سمت انتهای بدن است. بنابراین در مراحل اولیه، ابتدا کودک توانایی کنترل سر، سپس گردن، تنه، دست‌ها و پاها را کسب می‌کند. مهارت‌های حرکتی کودک از حرکات ماهیچه‌های بزرگ به سمت ماهیچه‌های ظریف صورت می‌گیرد.

فعالیت‌های مربوط به کسب مهارت‌های حرکتی را می‌توان در سه دسته زیر طبقه‌بندی نمود:

۱- مهارت‌های جابه‌جایی : که به آن مهارت انتقالی نیز می‌گویند. مانند دویدن، راه رفتن، سُر خوردن، پریدن، جهیدن، خزیدن و لی لی کردن.

۲- مهارت‌های غیر جابه‌جایی : در این نوع مهارت‌ها کل بدن جابه‌جا نمی‌شود، بلکه تنها بخش‌هایی از بدن سر، تنه، کمر و گردن حرکت می‌کند، مثل خم شدن، چرخیدن، بلند کردن دست‌ها و پاها.

۳- مهارت‌های دستکاری یا کنترلی : این نوع مهارت به کودک کمک می‌کند تا با استفاده از حرکات بدن شیء را کنترل کند. این نوع مهارت معمولاً به وسیله دست‌ها و پاها توسط یک چوب یا راکت اجرا می‌شود.

نمونه آموزش یک مفهوم

موضوع فعالیت : چشیدن
هدف : تحریک حس چشایی
نوع فعالیت : پرورش حس چشایی
تأکید بر رشد : شناختی و پرورش حس چشایی
محل : فضای درون کلاس
تعداد کودکان : ۱۰ نفر
زمان : ۳۵ دقیقه
سن : سه سال
مواد لازم :
<div> <div> - شکر، آب لیمو، فلفل و نمک </div> <div> - قاشق چایخوری </div> </div> <div> <div> - ظروف نشکن در دار </div> <div> - دستمال کاغذی </div> </div> <div> <div> - آب </div> </div>
زمینه‌سازی : مواد و وسایل کار را آماده کنید و آنها را در ظروف مناسب قرار دهید.
<p>روش کار : هدف از این مرحله، صرفاً تحریک حس چشایی با محرک‌های مختلف است. البته در این مرحله هدف آموزش نام مزه‌ها نیست بلکه تقویت حس چشایی است.</p> <p>ابتدا مواد مختلفی مانند شکر، آب لیمو و فلفل و نمک را که به ترتیب دارای مزه شیرین، ترش، تند و شورند، آماده می‌کنید و سپس شناخت مزه‌ها را یک به یک آموزش دهید. پس از حصول اطمینان از یادگیری یک مزه به آموزش مزه دیگر پردازید.</p>
<p>پیامد حاصل از آموزش :</p> <p>مفاهیم : کودک می‌تواند طعم‌های مختلف را تشخیص دهد</p> <p>مهارت‌ها : شناخت مزه شکر، آب لیمو، فلفل و نمک</p> <p>خزانه لغات : شیرینی، ترشی، تندی، شور، شکر، آب لیمو، فلفل و نمک، طعم‌ها و محرک‌ها</p>

نمونه آموزش یک مفهوم

موضوع فعالیت : لمس کردن، پرورش مهارت‌های لامسه
هدف : تقویت حس لامسه
نوع فعالیت : پرورش حس لامسه
تأکید بر رشد : جسمانی شناختی
محل : فضای درون کلاس
تعداد کودکان : ۱۰ نفر
زمان : ۴۰ دقیقه
سن : سه سال
وسایل و مواد لازم : — اشیا در اندازه‌ها و حجم‌های مختلف (انواع بشقاب، توپ، مداد و...) — پارچه‌های مخمل، ساتن، پشمی و گونی
وسایل اجرا : یک کیسه یا جعبه متوسط
زمینه‌سازی قبل از اجرا : وسایل و مواد مورد نیاز را آماده کنید و آنها را در محل مناسب قرار دهید.
روش کار : هدف از این مرحله، به کار گرفتن حس لامسه است. باید شرایطی ایجاد نمود که کودک حواس دیگر خود را، به خصوص حس بینایی را به کار نگیرد. ابتدا : وسایل و مواد مختلف را که قبلاً آماده کرده‌اید یک به یک در اختیار کودکان قرار دهید تا با لمس و دستکاری آنان با مفاهیم نرمی، زبری، سفتی، بزرگی، کوچکی، پهنی، باریکی و ... آشنا شوند. سپس وسایل را در کیسه‌ای قرار دهید که دیده نشود. سپس از کودک بخواهید یک وسیله را از کیسه بیرون بیاورد و وضعیت آن را از نظر نرمی، زبری، سفتی و ... بیان کند.
پایامد حاصل از آموزش : کودک بدون استفاده از حس بینایی با لمس اشیا، آنها را تشخیص می‌دهد. مفاهیم : کودک می‌تواند نرمی، زبری، سفتی، بزرگی، کوچکی، پهنی و باریکی را به وسیله حس لامسه درک کند. مهارت : پرورش مهارت‌های حس لامسه خزانه لغات : حس لامسه، وسایل و مواد استفاده شده، مانند انواع پارچه مخمل ساتن و ... و وسایل، مانند بشقاب، توپ، مداد ...

نمونه آموزش یک فعالیت

موضوع فعالیت : پرورش مهارت‌های دیداری (تشخیص تفاوت و تشابه)
هدف : تشخیص تفاوت و تشابه
نوع فعالیت : پرورش حواس
تأکید بر رشد : جسمانی و شناختی
محل : فضای درون کلاس
تعداد کودکان : پنج کودک
زمان : ۱۵ دقیقه
سن : چهار و پنج ساله
مواد لازم : اشیای مختلف مثل توپ، قاشق و میوه‌های مختلف، تصاویر بریده شده از سیب در رنگ‌ها و اندازه‌های مختلف
زمینه‌سازی : تهیه وسایل لازم بالا و جلب توجه کودکان، از هر کدام دو تاسه و بیشتر
<p>روش کار معلم :</p> <ul style="list-style-type: none"> - معرفی اشیاء و میوه‌ها با روش پرسش و پاسخ به کودکان اولین مرحله از اجراست. - انتخاب دو شیء مثل توپ، سیب - از دو شیء یکی را در مقابل کودک قرار می‌دهد. - از کودک درخواست می‌کند شیء یا میوه مشابه را در کنار شیء یا میوه مقابل خود قرار دهد. - مربی می‌تواند، بعد از اطمینان از این آموزش، به تعداد اشیاء یا میوه‌ها اضافه کند. <p>* فعالیت فوق با کارت تصاویر قابل اجراست (شکل ۳-۴ کتاب).</p> <p>مربی می‌تواند جهت آموزش این فعالیت، اشیاء یا میوه‌ها را براساس شکل یا رنگ، کوچکی و بزرگی، بلندی و کوتاهی، این تمرین را اجرا کند (شکل ۵-۴ و شکل ۶-۴) و سپس شکل‌های دیگر را.</p> <p>پیامد حاصل از آموزش : کودک به تفاوت و تشابه اشیاء، از نظر دیداری آشنا می‌شود. در این صورت همانندی یا ناهمانندی‌های اشیاء و تصاویر را براساس شکل به رنگ و اندازه تشخیص می‌دهد.</p> <p>مفاهیم : تفاوت، تشابه، شکل، رنگ، بزرگی، کوچکی، بلندی و کوتاهی</p> <p>خزانه لغات : کوچک و بزرگ، رنگ‌ها، بلندی و کوتاهی</p> <p>مهارت : تقویت مهارت‌های دیداری (تشخیص تفاوت و تشابه)</p>

فرم ارزیابی هنرآموز، بعد از تدریس هر فصل
چگونه تدریس را بیشتر اثرگذار کنم؟

<p>هنرجویان چه نیاز و فعالیت‌هایی را باید بیشتر انجام دهند؟</p>	<p>چه فعالیت‌ها و برنامه‌ای را بیشتر باید انجام دهم؟</p>
<p>هنرجویان چه فعالیت‌ها و نیازهایی باید کمتر انجام دهند؟</p>	<p>چه فعالیت‌ها و برنامه‌ای را کمتر باید انجام دهم؟</p>
<p>سایر پیشنهادها :</p>	

ارزشیابی فصل چهارم : فرم ارزشیابی مستمر و پایانی

ارزشیابی این کتاب به صورت ۸ نمره نظری و ۱۲ نمره عملی در دو نوبت اول و نوبت دوم انجام می گیرد.

نمره	عنوان		
	نوبت اول و دوم	مستمر	<p>نظری :</p> <p>اجرای آزمون های شفاهی و کتبی براساس محتوای تعیین شده در قسمت پایانی نظری نوبت اول و دوم</p> <p>شاخص های غیر فنی :</p> <p>– ارائه تحقیقات و گزارش های مرتبط با درس</p> <p>– نقد و بررسی گزارش ها و تحقیقات ارائه شده در کلاس</p>
			<p>عملی :</p> <p>– اجرای فعالیت های آموزشی مطابق با اهداف رفتاری درس در قسمت های عملی پایانی نوبت اول و دوم</p> <p>– شناخت و کاربرد وسایل و ابزار صحیح</p> <p>– جمع آوری فعالیت های انجام شده به صورت منظم و صحیح در یک پوشه</p> <p>مهارت های غیر فنی :</p> <p>– نظم و انضباط و حضور فعال در کارگاه، سرعت و مهارت در اجرای فعالیت های آموزشی، مشارکت فعال در فعالیت های گروهی و فردی، رعایت نکات بهداشتی و ایمنی در اجرای فعالیت آموزشی و خلاقیت در ارائه فعالیت آموزشی</p>
۱/۵	نوبت اول	نظری	<p>نظری :</p> <p>نقش و اهمیت سلامت در دوران پیش از دبستان</p>
۲			<p>عملی :</p> <p>اجرای فعالیت هایی در جهت پرورش حواس پنج گانه (جور کردن براساس شکل، رنگ، اندازه ...)</p>
۰/۵	نوبت دوم	نظری	<p>نظری :</p> <p>نقش و اهمیت سلامت در دوران پیش از دبستان</p>
۱			<p>عملی :</p> <p>اجرای فعالیتی آموزشی در جهت پرورش حواس پنج گانه در خصوص موضوع واحد کار</p>

* توجه :

ارزشیابی از محتوای نظری، با توجه به اهداف رفتاری فصل و شاخص‌های غیرفنی‌ای که در جدول ارزشیابی به آنها اشاره شد، صورت می‌گیرد.

الف) نمونه ارزشیابی نظری :

الف) سوالات نظری

● سوالات تشریحی

۱- عوامل مؤثر در رشد جسمی - حرکتی کودک را نام ببرید.

۲- ارتباط ابعاد سلامت را با ذکر مثالی توضیح دهید.

● سوالات تکمیلی

۱- برای پرورش حس بینایی باید فعالیت‌هایی در زمینه .....، تشخیص تفاوت‌ها و تشابهات تصاویر و ..... در برنامه آموزشی گنجانده شود.

۲- توانایی سازگاری با دیگران و مشارکت فعال فرد در جامعه بیانگر سلامت ..... است.

● سوالات صحیح و غلط

ص غ

☐ ☐

۱- رشد مفاهیم در کودک از سه سالگی شروع می‌شود.

ص غ

☐ ☐

۲- پس از هر دوره فعالیت شلوغ و پرجنب‌وجوش یک دوره استراحت برای کودکان تدارک ببینید.

● سوالات چند گزینه‌ای

گزینه صحیح را با علامت ضربدر مشخص کنید :

۱- کدام فعالیت زیر، مهارت غیرجابه‌جایی است؟

- چرخیدن - پریدن

- لی‌لی کردن - راه رفتن

۲- کدام فعالیت زیر، مهارت جابه‌جایی است؟

الف) سُرخوردن ج) بلند کردن دست‌ها

ب) خم شدن د) ضربه زدن به توپ

* توجه :

ارزشیابی عملی با توجه به موضوع انتخابی واحد کار یا پروژه آموزشی و با در نظر گرفتن مهارت‌های غیرفنی صورت می‌گیرد.

ب) نمونه ارزشیابی عملی

با توجه به موضوع انتخابی واحد کار :

۱- برای تقویت تشخیص تفاوت و تشابه دیداری در کودک یک فعالیت آموزشی طراحی کنید.

۲- برای تقویت حافظه شنیداری در کودک یک فعالیت آموزش طراحی کنید.

۳- برای کودک پنج‌ساله یک بازی از نوع مهارت‌های کنترلی طراحی کنید.

هنرآموزان محترم توجه داشته باشند هدف نهایی، ایجاد توانمندی‌هایی در هنرجویان است تا آنان در پایان این فصل به خوبی بتوانند فعالیت‌هایی را که برای تقویت مهارت‌های جسمانی و حواس پنج‌گانه در نظر گرفته شده است در اجرای واحد کار به کار گیرند.

جداول ارزشیابی نظری و عملی براساس شاخص‌ها و مهارت‌های غیرفنی نمره نظری :

نظری	کتبی	شفاهی	تحقیق	گزارش	نقد و بررسی گزارش	نقد و بررسی تحقیق	یادداشت هنرآموز
نام و نام خانوادگی							

نمونه جدول ارزشیابی از محتوای نظری

نمره عملی :

عملی	حضور	میزان	ارائه	کاربرد	اجرای	سرعت و	نوآوری	نظم و	رعایت	یادداشت
نام و نام خانوادگی	فعال در کلاس	مشارکت در فعالیت گروهی	پوشه کار	وسایل صحیح	کار عملی صحیح	مهارت در اجرای کار	خلاقیت و	انضباط	بهداشت و ایمنی در کار	هنرآموز

نمونه جدول ارزشیابی از محتوای عملی

